

Skisofreenia spektri psüühikahäiretega inimeste hõivatus tööga

Sissejuhatus. Erinevatel andmetel on skisofreeniahaigete seas töötute määr kõrge; 70-90%. Töötust seostatakse skisofreenia puhul vähenenud elukvaliteedi, töötamist aga kõrgema elukvaliteediga, parema tulemusega sotsiaalses toimimises, sümptomite raskuses.

Tulemuste interpretatsioon. Tegemist on ravitulemuse indikaatoriga, mis peegeldab patsientide olulist osa nende elukvaliteedist. Maksu- ja tolliameti ning haigekassa raviarvete andmebaasi võrdlemisel leiti, et skisofreenia spektri häirega patsientidest on 2020.a kas osaliselt või kogu aasta töötanud 28% patsientidest, mis on 1% vähem kui eelmisel aastal. Neist koguni 64% on töötanud pidevalt aasta vältel. Näitaja kõikumine on nelja aasta jooksul olnud 1% piires.

Maakondlikud erinevused on suhteliselt väikesed, rohkem patsiente on hõivatud tööga Harju (34%) ja Tartu (31%) maakondades. Ülejäänud maakondade vahel on erinevused kõikumisega 17-26%. Aasta läbi hõivatute hulk samal perioodil on oluliste muutusteta (59%-lt 64%-ni).

Limitatsioonid. Võimalik, et antud metoodikaga ei ole kaasatud kõik skisofreeniahaiged, kuigi 5 aasta jooksul vähemalt korra vastuvõtule pöördunute osakaal (0,92%) vastab epidemioloogiliste uuringute tulemustele. Antud indikaator võib kaudselt hinnata lisaks meditsiinisüsteemile tööturu olukorda erinevates maakondades (näiteks Harju ja Tartu keskmisest kõrgem tööhõive). Üldpopulatsiooni tööhõive muutus 2019 67% 2020 aastal 65%-le, seega säilitasid skisofreenia patsiendid oma töökoha suhteliselt hästi.

Kokkuvõte. Skisofreenia spektri patsientide hõivatus tööga Maksu-ja tolliameti andmete põhjal 2020.a. oli 28%, kellest 64% töötas kogu aasta vältel. Nelja viimase aasta näitaja on olnud suhteliselt stabiilne, mis on hea tulemus.

Võrdlus. Tööhõive vähenemine 1% aasta jooksul on suhteliselt hea tulemus arvestades koroonapandeemiat.

Sven Janno, SA Tartu Ülikooli Kliinikum psühhiaatria kliiniku juhataja